

VORA MAR

CADE - PEGUERA

Gener - Febrer 1979

primera pàgina a votar s'ha dit !

VORA MAR, com tots sabem, és una revista que va néixer a Peguera fa més de cinc anys. Durant tot aquest temps, VORA MAR ha tengut moltíssims defectes, però sempre s'ha mantengut feel a un principi fonamental: l'estimació a la nostra terra en tots els seus aspectes. Per aquest motiu hem procurat informar els nostres lectors sobre alguns caires de la nostra història, geografia, llengua i cultura. Sempre hem cregut que els mallorquins aprendrem a estimar Mallorca el dia que realment la coneguem de bon de veres.

Avui en aquesta primera pàgina és necessari parlar de les pròximes eleccions generals del mes de març. I creim que és necessari parlar-ne tota vegada que ara les coses estan molt més clares a Peguera i suposam que ningú creurà --com passava fa alguns anys-- que els qui escrivim a VORA MAR érem tots comunistes o de la CIA. Els qui ho varen pensar, com haureu vist, anaven ben errats. Els col.laboradors de la revista no som ni dels primers ni molt manco dels segons, perquè com molts de vosaltres, nos n'hem donat compte que la política és el joc més brut que mai ha existit. Els polítics --i això ho hem comprovat ara a la TV i als diaris-- no cerquen els nostres vots per millorar la situació del poble, sinó per pur prestigi personal, per aconseguir senzillament el poder. Una vegada que tenen el poder amb els nostres vots, és normal que no se'n recordin de nosaltres.

Ara bé, la solució a tot això pot esser: o fer-se'n trons de la política, o anar a votar els partits que millor creguem que defensen els interessos de tota Mallorca. VORA MAR, seguint la seva tònica, creu que la solució més encertada és la segona: anar a votar. Però ¿qui hem de votar? ¿Quins són els partits que millor poden defensar Mallorca? Això ja és una qüestió ben personal. Així i tot el panorama polític a Mallorca és ben trist i ens augura un futur ben fosc, perquè els mallorquins no hem estat capaços o no hem pogut organitzar una política de Mallorca, des de Mallorca i per Mallorca.

Tant la majoria de partits de dretes com les d'esquerra són partits centralistes que de mallorquins en tenen ben poc. Els partits de dretes de més pes que ara es presenten a les eleccions són: "UNION DE CENTRO DEMOCRATICO" (UCD), que ha tengut la "brillant" idea de presentar com a primer de llista al Congrés un ministre que sempre ha viscut a Madrid i desconeix la nostra realitat més immediata. Un altre partit que es presenta és el de "COALICION DEMOCRATICA" (CD), encara més anti-nacionalista que l'anterior, que és evident que no mourà un dit perquè l'Estatut d'Autonomia que tant necessitam dugui bon camí.

El panorama de l'esquerra tampoc no és massa convincent. Els partits majoritaris, tant el PSOE com el PCIB-PCE, també depenen de Madrid, d'on fins i tot reben la propaganda electoral que pengen per Mallorca.

Davant aquest panorama polític tan trist, volem mentar un partit minoritari, gairebé desconegut pels mallorquins perquè no té la potència econòmica que tenen els grossos: és el Partit Socialista de Mallorca (PSM), el qual respecte al nacionalisme és una excepció: és l'únic partit que no depèn de ningú i que va néixer a Mallorca pels mallorquins.

No vagi tot això com a propaganda o anti-propaganda política. No més hem volgut oferir uns punts de reflexió des de la perspectiva de l'apreci a la nostra terra. A l'hora de votar, cadascú que es deixi guiar per la seva consciència, si és que en té.

ayer
y
hoy

" EL MILAGRO DE LAS PIEDRAS

... UN PUEBLO QUE NACE "

Por asuntos familiares, he permanecido unas semanas en la Argentina, en las renombradas Sierras de Córdoba, concretamente en el paraje denominado Las Caleras de Calamuchita. Por considerarlo de interés para los lectores de "VORA MAR" y demás vecinos de Peguera y Capdellá, considero oportuno escribir estas líneas.

Hace treinta años emigraron a la Argentina un grupo de gente joven en busca de nuevos horizontes. Anteriormente a su partida habían tenido activa participación en la fundación de lo que son hoy "Ses Platges de Peguera". En el nuevo destino emprendieron la ardua tarea de construir un nuevo pueblo, pues cuando llegaron estaba todo por hacer. Se dedicaron en primer lugar a la construcción de hornos de cal continuos y sus accesorios, así como sus correspondientes campamentos, todo financiado con el producto de la industria extractiva del lugar.

Se ha producido un verdadero milagro con las piedras, pues se ha ido ampliando y hoy es un verdadero emporio industrial en cal y piedras, a tal punto que el lema del nuevo pueblo denominado Las Caleras de Calamuchita es precisamente: "El milagro de las piedras ...Un pueblo que nace".

Me he entrevistado personalmente con esta gente y he recogido el testimonio que me han dado de su actividad desarrollada en Peguera en los comienzos de su fundación, así como de su posterior emigración a la Argentina, donde con el mismo entusiasmo pusieron las primeras piedras en el lugar antes mencionado, en donde hoy se cuenta con un núcleo humano estable de unas quinientas personas que dependen de las canteras y hornos de cal que este grupo inició en un terreno completamente virgen y en condiciones sumamente precarias y primitivas, pues en los primeros tiempos tuvieron que vivir en ranchos rudimentarios hasta tanto construyeran lo más imprescindible.

Hoy el paraje cuenta con una escuela con cuatro maestras, una sala de primeros auxilios, un destacamento policial, una iglesia en construcción, una plaza iluminada a gas de mercurio cuyo suministro de energía trajeron de 15 kilómetros de distancia, un edificio para la Asociación de Vecinos, y en estos momentos se está construyendo un barrio de 50 viviendas, así como un camino asfaltado que tiene las dimensiones de una autopista y que unirá el nuevo pueblo con la ruta troncal que dista 20 kilómetros.

Como estos hombres son conocidos en la zona de Peguera y Capdellá, los iremos individualizando para conocimiento de nuestros lectores:

Bartolomé Vadell Sastre, alias "Tomeu Sant", que trabajó en los primeros edificios construidos en Peguera, como "Ca S'inglès", "Ca'n

Canyelles", "Ca N'Abrines", "Ca'n Fons", "Ca'n Reus", "Ca'n Tous", etc.

Mateo Sans Carbonell, alias "Mateu de S'Hort", obrero efectivo de "Sa Teulera" de Peguera.

Rafael Servera Servera, alias "Forner", que trabajó en el camino de Cala Fornells, obrero especializado en hacer "barrobins" a mano con una "manuella", pues en aquel entonces todavía no se conocían los compresores.

Juan Colomar Garau, alias "Ratxer", que trabajó en las primeras construcciones con "Mestre Vidal", "es Mestre de Santa Maria" y "Mestre Miquel de sa Mestra".

Mi amigo Miquel Gayá Mayol ("En Miquel de La Noria") puede dar fe de la labor de estos hombres por tierras argentinas, ya que permaneció con ellos al principio durante medio año, alternando este trabajo con servicios de hostelería.

Sería interesante que vecinos fundadores de Peguera conocieran personalmente el trabajo de hormiga hecho por este grupo de mallorquines, del que sólo hemos nombrado unos cuantos por estar más relacionados con la fundación de Peguera y que sin desmayo han ido levantando en tierras de América el nuevo pueblo, en el que la esposa de "Tomeu Sant", Aurora Funes, es además de directora del colegio la presidenta de la Comisión Vecinal.

Por los datos recogidos y por el trabajo callado y tesonero realizado por estos esforzados pioneros de los lugares mencionados, creo en mi modesta opinión que son merecedores de algo, aunque fuera de un pequeño homenaje, pues han dejado bien marcadas las huellas y colocado al tope el estandarte de su pueblo de origen: Capdellà.

A. C. S.

BALANCE "VORA MAR" 1978

INGRESOS:

Saldo 1977	5.487'78 ptas.
Subvención Asociación de Vecinos de Peguera.	88.727'-- "
Protectores de "VORA MAR"	35.100'-- "
Otras cuotas	10.500'-- "
Intereses cuenta corriente 1978	100'02 "

Total ingresos: 139.914'80 ptas.

GASTOS:

Fotocopias	72.902'-- ptas.
4.000 cartulinas	7.454'-- "
1.000 sobres	5.285'-- "
Clisés electrónicos	3.300'-- "
Cintas máquina de escribir	1.140'-- "
Otros gastos	5.238'-- "

Total gastos: 95.319'-- ptas.

SALDO 1978: 44.595'80 ptas.

"El Buf", revista escolar de Calvià

Acaba d'aparèixer el primer número d'una nova publicació dins el terme de Calvià, a la qual donam gojosament la benvinguda. Duu per títol "El Buf", i per subtítol: "Revista interior del col·legi nacional Mixt de Calvià". Està confeccionada íntegrament per alumnes de l'esmentat Col·legi, sobretot dels darrers cursos, i segons indicis apareixerà cada dos mesos amb una tirada d'uns 250 exemplars, que seran distribuïts a un preu módic entre els alumnes interessats.

Aquest primer nº consta de 18 pàgines, impreses en multicopista. Consideram molt positiu el fet que bona part d'elles estiguin redactades en català, lo que suposa una visió clara i profunda de la nostra identitat mallorquina per part dels principals responsables. El contingut és molt variat: editorial, entrevista, poesia, meteorologia, comentari de llibres, ecologia, dibuixos infantils, creació literària, esports, problemes escolars, passatemps, etc.

La finalitat i desigs de la revista queden exposats a l'editorial, firmat per "Col·lectiu 'Els set'":

"Aquesta revista escolar BUF s'ha fet per informar dels assumptes de l'escola i d'altres coses als pares, alumnes i altra gent interessada. Per a aconseguir una més bona relació entre l'escola i el seu entorn. Per a donar a conèixer el nostre treball quotidià a la gent del poble perquè sàpiga el que es fa i el que no es fa a l'escola..."

En quant a la col·laboració, segueix dient l'editorial:

"Perque aquesta revista BUF tenguí una continuïtat s'hauria de fer de manera diferent a l'emprada en aquest primer número. Aquest primer número l'hem fet uns quants, pocs, nins de 8è nivell i algun de 7è i 6è. Ens ha costat molt de fer-la i treure-la per la raó de que érem pocs i no ens vàrem repartir la feina. Ara per a les properes demanam una participació molt més àmplia, de tots els nivells de l'escola, i uns voluntaris per a les seccions fixes com l'entrevista, els esports, etc...."

"Entre tots, petits i grans, podem fer una revista bonica, divertida i interessant. No costa res de fer uns dibuixos, poesies, ristes, redaccions, etc. Esperam que a la propera tothom col·labori per aconseguir una revista escolar millor, feta per nosaltres amb el nostre interès i voluntat i de la que estarem contents..."

Sobre el títol, fa constar que fou escollit "entre d'altres títols i entre tots els cursos".

Finalment afegeix, respecte de la llengua:

"¿Per què aquesta revista en català? Perque una revista feta a Mallorca per força hauria d'esser en la nostra llengua, porque és una revista escolar d'una escola de Mallorca i l'escola ha d'estar sempre arrelada al país; porque els nins de Mallorca tenen el dret i el deure de conèixer la seva llengua, el dret i el deure d'usar-la per a desenrotllar-la, el dret i el deure d'estimar-la. Per tot això i més coses, i per l'oblit en que s'ha tenguda fins ara, nosaltres volem mitjançant aquesta revista ajudar-la en la seva realització. Ens agradaria també que aquesta revista fos un mitjà útil per a l'aprenentatge de la nostra llengua a aquells companys nostres de parla castellana".

Enhorabona, i endavant ses atxes!

CANDIDATURAS DE LAS ISLAS PARA EL CONGRESO Y EL SENADO

UCD (UNION DE CENTRO DEMOCRATICO)

Congreso: *Iñigo Cavero, Miguel Durán, Santiago Rodríguez Miranda, Francisco Garí, Juan José Ribas, Juan Sintes.*

Senado: *Jerónimo Albertí, José Zaforteza (indep.).*

PSOE (PARTIDO SOCIALISTA OBRERO ESPAÑOL)

Congreso: *Félix Pons, Emilio Alonso, Francisco Triay, Francisco Obrador, Magdalena Seguí, Juan Tur Ramis.*

Senado: *Gregori Mir, Miguel Oliver.*

CDE (COALICION DEMOCRATICA ESPAÑOLA)

Congreso: *Antonio Alemany, Román Piña Homs, Antonio Enseñat Seguí, J. M. Juan de Sentmenat, Carmen Quintero, Antón Chacártegui.*

Senado: *Damián Barceló, José María Lafuente.*

PCIB (PARTIT COMUNISTA DE LES ILLES BALEARS)

Congreso: *Ignacio Ribas, Manuel Cámara, José Valero, Antonio Casero, Miguel Ramón, José Alonso.*

Senado: *Víctor Planells, José Vilchez.*

PSM-PSI (SOCIALISTES DE MALLORCA I MENORCA)

Congrés: *Andreu Murillo, Guillem Coll, Víctor Alomar, Joan Adrover, Joana Maria Fiol, Eberhard Grosske.*

Senat: *Sebastià Serra, Damià Pons Pons.*

MCI-OEC (MOVIMENT COMUNISTA DE LES ILLES - ORGANITZACIO D'ESQUERRA COMUNISTA)

Congrés: *Antoni Mir, María del Carmen López Santos, Llorenç Febrer, Mateu Ramis, Aina Gomila, Francesc Delgado.*

Senat: *Jesús Vivas, Isabel Ulacia.*

PTI (PARTIT DEL TREBALL DE LES ILLES)

Congrés: *Jaume Peralta, Tomeu Pons, José Mato, Juan Merino, Tomeu Rodríguez, Ramon Orfila.*

Senat: *Sotero Ortiz (PCOE), María Luisa Frías (PTI).*

UN (UNION NACIONAL: Fuerza Nueva y Círculos José Antonio)

Congreso: *Enrique Yarza, Juan Bonet Colomar, Pilar Cerdá de Meer, Enrique Feliu, Antonio Enseñat, Pablo Cavaller.*

Senado: *Gabriel Mateu, Andrés Ardid.*

PARTIT CARLI

Congreso: *José María Biarnés, Antonio Blanes, Juan Escandell, Carlos de Villalonga, Juan Cañellas, Valentín Sorribas.*

Senado: *Damián Contestí, Joaquín Gual de Torrella.*

ORT (ORGANIZACION REVOLUCIONARIA DE TRABAJADORES)

Congreso: *María José Echezarreta, Jaime Oliver, Rafael Guervós, Pascual Sesé, Rafael Carrión, Casildo Navarro.*

ULE (UNION LIBERTAD DE EXPRESION)

Congreso: *Juan Ramis, José Canto, Manuel Arnau, Rafael Salom, Román Fernández, Juan Bautista Nicolau.*

Senado: *Antonio Ferrer Costa, Ramón Cañabate.*

LCR (LIGA COMUNISTA REVOLUCIONARIA)

Congreso: *Lorenzo Buades, Antonia María Lourdes Sabater, Antonio Juan Vadell, Antonio Reinés, Manuel Martín Jimeno, Antonia Carrilo.*

PCT (PARTIDO COMUNISTA DE LOS TRABAJADORES)

Congreso: *María Asunción Vidal, Antonio Peñas, María del Pilar Garrijo, Manuel Carlos Bernabeu, María del Pilar Calvo, Salomé Enguer.*

SENADO POR MENORCA:

UCD: *Francisco Tutzó.*

CDE: *José Allés Serra.*

Candidatura Progresista Menorquina: *Tirso Pons.*

SENADO POR LAS PITIUSAS:

UCD: *Juan Marí Tur.*

CDE: *Abel Matutes.*

Candidatura Progresista Independiente: *Isidor Marí.*

Partido Liberal: *Guillermo Tuells.*

UN: *Antonio Ferrer.*

¿ÉS AIXÒ AUTONOMIA?

(COMUNICAT D'UN GRUP DE CAPELLANS DELS POBLES)

En primer lloc, valoram positivament --i a pesar de totes les deficiències-- el moment polític que està vivint el nostre poble, davant les pròximes eleccions.

Sabem que --d'acord amb el Document "L'Església de Mallorca davant les noves realitats polítiques del nostre poble", aprovat pel Consell Presbiteral, el maig passat-- ens hem de mantenir independents respecte als partits polítics; però, també d'acord amb l'esmentat document, no podem deixar de sortir en defensa d'una real autonomia cultural, econòmica i política del nostre poble (nº 22).

Per això, i reconeixent que la política no es distingeix per esser un joc net, DENUNCIAM com atemptatòries contra les nostres persones, la nostra cultura i llengua, la nostra personalitat de mallorquins de la Part Forana o de Ciutat, les següents incoherències:

1. Que els partits a la nostra illa no tinguin autonomia suficient per elaborar no solament les llistes de candidats sinó també els programes del partit aplicats a ca nostra. Que consentin que les llistes i els programes continuïn fent-se a Madrid.

2. Que el partit del Govern (UCD) presenti com a primer de llista, entre els candidats al Congrés de Diputats, un home que no és de Mallorca, ni viu a la nostra terra; i que, en conseqüència, un mallorquí quedi fora de la llista.

3. Que els dirigents que resideixen a Ciutat (o a Madrid), en lloc de respectar l'autonomia de cada poble de l'illa, se superposin a la realitat i a les persones que formen els nostres pobles.

Pina, 25 gener 1979

(Firmen 23 capellans que treballen a: Sóller, Son Macià, Fornalutx, S'Alqueria Blanca, Consell, Santanyí, Algaida, Pina, Selva, Binissalem, Cala Ratjada, Capdepera, Artà, Sant Llorenç, Sineu, Peguera, Búger i Manacor)

VIII TROBADA DE PREMSA FORANA

El dimarts dia 13 de febrer es celebrà a Inca la VIII Trobada de Premsa Forana, a la qual hi assistiren representants de les diverses publicacions interessades, entre elles VORA MAR.

Es començà per parlar de la redacció i presentació dels Estatuts d'una futura Associació de Premsa Forana en català. S'acordà fer d'aquest requisit una qüestió de principi, malgrat el confusionisme i les dificultats legals amb què es troben els organismes oficials depenents de Madrid, on no es fan càrrec del contrasentit que suposa el presentar uns Estatuts de Premsa Forana de Mallorca en foraster, precisament quan es parla tant d'autonomies i de reconeixement de les llengües i cultures autòctones.

Es tengué un ampli canvi d'impressions sobre la situació política als pobles davant les eleccions legislatives i municipals. Entre altres coses s'acordà la publicació d'un editorial vonjunt posant de relleu el pes polític que té, de fet, la Part Forana mallorquina, i reivindicant el dret a tenir un senador que la representi a Madrid.

Altres acords foren: instituir uns Premis Premsa Forana i sol·licitar conjuntament del Ministeri de Cultura la participació de les subvencions que dóna l'Estat per a paper-premsa, donada la funció socio-cultural que duen a terme les publicacions de la Part Forana de Mallorca.

LA DESTRUCCIÓ DEL MEDI AMBIENT

A MALLORCA (I)

Medi ambient, ecologia, contaminació, destrucció o conservació del paisatge natural i històric, esgotament dels recursos, són paraules que, de cada dia més, entren a formar part del lèxic habitual dels diaris i altres medis de comunicació de masses, a converses, a debats i, ara que estam en temps d'eleccions, a proposicions de futur de qualsevol partit polític. Tot aquest nou bagatge de conceptes denota clarament l'agreujament d'una problemàtica que, poc o gens, no s'havia tengut en compte: la relació HOME-NATURA als temps moderns. Aquesta relació passa ara per un període alt d'anàlisi, motivada per les contradiccions que les societats anomenades "desenvolupades" han provocat dins el funcionament dels ecosistemes naturals. L'ecologia, aquesta ciència avui tan de moda i, moltes de vegades, tan "miserablement utilitzada", ha tengut raó quan programa com a llei general que les actuacions irracionals dels homes sobre la natura provoquen la ruptura d'equilibria d'una manera irreversible. Els clams que fins fa poc eren tenguts com "apocalíptics" --els ecòlegs considerats com a nous profetes de la destrucció-- i exagerats o fora de lloc, ara ja en aquests moments són objecte de reflexió i prudent estudi. Però, com sol passar sovint, són objecte d'atenció quan els tocs d'alarma són ben greus i, per tant, les actuacions han d'esser ben decidides.

Si els pingüins de la llunyana Antàrtida duen D.D.T. dins els seus cossos o les tunyines del mar han acumulat mercuri, això implica que els processos de polució o contaminació química han arribat per tot arreu i són presents a qualsevol lloc de la Terra. I no sols això, conceptes com aliments tòxics, acumulació de deixalles, contaminació i erosió dels sòls, contaminació de l'aigua, contaminació de l'atmosfera i alteració del clima, escaps radiactius per explosions o centrals nuclears, esvaïment d'espècies vegetals o animals, etc., no són coses allunyades i que succeeixen enfora de ca nostra; ben al contrari, passen al nostre entorn. El Mediterrani, que enrevolta Mallorca per tots els costats, ens forneix d'un bon exemple del que serà, si no hi posam remei, una bassa pudenta per mor del petroli, dels líquids que transporten les clavegueres de les ciutats, on s'hi aboquen les aigües putrefactes dels rius que transporten un vertader còctel químic, i els residus de milers d'instal·lacions turístiques.

Evidentment, el problema és aquí i ens ve a demostrar que el pensament de l'home dominador i rei de la creació és un pensament a abandonar als llocs comuns de la història. L'home és una criatura més sotmesa a les lleis de la Natura, i aquesta, trastocada profundament, comença a passar factura. Hem d'acceptar, idò, que l'home, més que do-

minar, haurà de gestionar els recursos que ofereix el medi ambient amb un màxim de respecte.

Mallorca, encara que hi ha gent que no ho vol acceptar, sofreix també aquesta problemàtica generalitzada. Al llarg de la nostra història els mallorquins hem anat modificant el nostre entorn. En primer lloc per conrear, construir o cobrir les necessitats primordials s'hagué d'agredir els alzinars i les garrigues. Però se sabia que la terra necessitava descansar per donar fruit i l'abonaven amb matèries orgàniques, cendres de formiguers o femades. Encara que cabres i ovelles i la institucionalització dels incendis, per a la seva menja de brots tendres, reduïren molts d'alzinars frondosos a les grans carritxeres que tots coneixem. Tot i ser importants aquests i altres factors de la història ecològica de Mallorca, no tenen comparança amb els fenòmens que ha provocat l'aparició del turisme de masses.

L'augment caòtic del turisme ha desequilibrat la balança de cap a la destrucció incontrolada dels llocs naturals. La història recent comença per la colonització de la costera i és ben senzilla: on hi havia un tros d'arenal ara hi ha una murada de ciment habitada uns quants mesos a l'estiu pels turistes que són conduïts des de lluny on els espais de qualitat com els nostres hi manquen. Les desfetes produïdes per les aglomeracions turístiques són vessades al mateix lloc on s'hi prenen els banys, fins que arriba el moment en què el que prometen els TOURS OPERADORS --sols bells paisatges i aigües netes-- és esvaït. Vetaquí que comencen a aparèixer les depuradores només en el moment en què els jocs d'interessos preveuen la desfeta a curt plaç.

Però això és només un dels efectes més visibles, el turisme ha induït moltes altres accions nefastes per no planificar i no preveure amb antelació les conseqüències. Al Prat de Sant Jordi, on abans s'hi podia extreure aigua neta d'una capa freàtica poc profunda, actualment i degut a l'abús per a abastir les necessitats hoteleres ha esdevingut salada. I ja no hi ha remei; una zona de saturació d'aigua subterrània pot estar cents d'anys a formar-se, i si és alterada altres tants per a reconstituir-se. Aquesta temàtica ens posa en contacte amb el problema de l'abastiment de l'aigua a Mallorca. No hi ha aigua a bastament per tanta gent si el ritme d'augment de la població segueix aquest camí. Per aquest costat tocam el sòtil.

Amb tot i amb això, el nostre paisatge, una de les nostres senyes d'identitat, ja no té res a veure amb el que coneguérem d'infants ni amb el que ens deixaren els nostres avantpassats, ha estat utilitzat per tota casta d'activitats sense cap respecte ni un. Platges verges o netes quasi no mos ne queden, salobrar i albuferes to-

tes desfetes; la d'Alcúdia plena de cendres provinents de la central tèrmica de G.E.S.A. i a damunt hotels i apartaments. I encara per més una nova central a la zona del Murterar, que tanmateix és també l'albufera, i que diuen que protegirà el medi ambient, com qui diu que cuidarà d'un ferit de mort després de pegar-li punyalades. L'albufereta de Pollença ben amenaçada per la urbanització, que és el fantasma que assusta darrera totes les cantonades dels nostres paratges més hermosos: Dragonera, Cala Agulla, Cala Torta, Cala Estreta, Cala En Basset, Es Salobrar de Campos...

El fet de la nostra insularitat condiciona encara més el nostre problema. No tenim terres inacabables, ben al contrari n'estam ben falts i sobretot de terres bones i de qualitat pel conreu, i és justament sobre aqueixes on es produeixen les ocupacions més ferotges i irreversibles: les pistes dels aeroports, les autopistes ocupant moltes quarterades i separant, com fronteres, el nostre territori, les cimenteres i més en concret la de Lloseta amb la seva aureola de pols.

La Dàrsena petrolera a la Badia de Ciutat, les canteres i els seus perills si són prop de llocs habitats foradant la muntanya, l'asfaltat dels camins a la Serra de Tramuntana, els incendis forestals que progressen més cada any, els femers municipals a l'aire lliure, nius de contaminació i de rates, els pous negres incontrolats, la utilització d'herbicides verinosos usats per l'Administració per netejar les voreres de les carreteres, la utilització mitjançant la fumigació per avioneta de productes químics que com ha vingut a demostrar el cas de la cuca dels pins no serveixen més que per empobrir -encara més- la nostra flora i la nostra fauna, l'ús abusiu a l'agricultura d'adobs químics i altres substàncies pel tractament de plagues i que després són absorbits i acumulats al nostre cos, la proliferació dels renous i gasos tòxics provinents de l'escap dels automòbils a les zones urbanes, etc., són tan sols un parell d'avemaries del llarg rosari de deteriorització ambiental progressiva a què l'illa està sotmesa.

Darrera tota actuació nociva, conscient o inconscient, contra la natura hi ha la falta de respecte i l'afany de nuany. Totes les possibles solucions impliquen una disminució de beneficis, i això bé ho saben els qui en tenen i bé se'n cuiden de no donar-li importància. En nom del "progrés" i del "benestar fictici" podem ser sacrificats si no hi posam remei o, com a mesura de principi, ens oposam a que segueixi l'actual estat de coses. Les contradiccions reflexades per un medi ambient destruït no són més que el mirall de les contradiccions de la societat que els ha provocades.

Les solucions hi són, però fa falta, abans de res, que els mallorquins prenguem consciència, a tots els nivells, que s'hi han de posar, passant per damunt de la cerimònia de confusió que intenten introduir els que fins ara han embrutit l'illa.

B A U T I S M O S 1 9 7 8

David Aragonés Bryant (nacido 22-3-77)
 Oscar Celso López Torcuato (nac. 9-10-77)
 Paula López Cledera (nac. 26-12-77)
 Isolde Carro de la Fuente (nac. 15-4-77)
 Ana María Carcaboso Ruiz (nac. 17-12-77)
 Rosa Malondra Palmer (nac. 21-12-77)
 Francisco Manuel Vera Atienza (nac. 27-1-78)
 Francisco Fernández Coll (nac. 18-1-78)
 Sonia López Navarro (nac. 11-5-78)
 Pedro Martínez Caravaca (nac. 15-5-78)
 Olga Marina Li Medal (nac. 7-5-78)
 David Sabater Dinter (nac. 29-5-78)
 Patrocinio Jiménez Gil (nac. 24-8-77)
 Michelle Ann Arasa Postles (nac. 26-5-78)
 Francisco Muñoz Sánchez (nac. 17-6-78)
 Antonio Sáez Sánchez (nac. 25-6-78)
 Juan Ramón Sáez Sánchez (nac. 25-6-78)
 Alfredo Serra Guerrero (nac. 27-6-78)
 Eva Alvarez Sánchez (nac. 12-7-78)
 Francisca Covas Alorda (nac. 28-4-78)
 María Margarita Barceló Alzamora (nac. 11-6-78)
 Ernesto Mansilla Castro (nac. 18-7-78)
 Melania García Färber (nac. 28-2-78)
 María de la Soledad Oruj Garrido (nac. 17-6-78)
 Cándido Leona Goumaz (nac. 9-8-78)
 Esteban Peña Velázquez (nac. 6-9-78)
 Raúl Ballesteros Atienza (nac. 19-9-78)
 Juan Carlos Lladó Capó (nac. 19-4-78)
 Yolanda de la Rosa Montalbán (nac. 28-8-78)
 José Francisco Martín Martín (nac. 5-9-78)
 María José Flores Cobaleda (nac. 16-9-78)
 Juana María Guerrero Alcalá (nac. 28-9-78)
 Laura González García (nac. 14-10-78)
 Magdalena Lladó Ramón (nac. 25-8-78)

TOTAL: 34. Niños: 16. Niñas: 18.

D E F U N C I O N E S 1 9 7 8 : 0

M A T R I M O N I O S 1 9 7 8

Hans Joachim Leiskau - Therese Hannelore Kersting (22-1)
 Pedro Ferrer Salvá - Keiko Ichinoe (18-3)
 Juan Antonio Castro Soto - Antonia Esteban Verdejo (15-4)
 Francisco Nágera Cuerva - Antonia González Martín (5-5)
 José María Ramiro Fernández - María Dolores Teresa Martín Cózar (7-5)
 Francisco Brocal Delgado - Antonia Espínola Contreras (9-5)
 Argimiro Alfonso Mancho Vicario - María Isabel López Alvarez (4-6)
 José Luis Fernández González - María Teresa García Alcalde (6-6)
 Clemente de Prada Riera - Josefa Guerra Salinas (15-7)
 Felipe Carrasco Soriano - Francisca Martos Martos (28-8)
 José de la Rosa Delgado - Isabel Montalbán Molero (7-9)
 Miguel Bordoy Alemany - Francisca de los Angeles Puga Escudero (9-9)
 Francisco Martínez López - Rosario Vico Ogayar (21-10)
 Juan Estrella Martínez - María Dolores Sánchez Rodríguez (25-11)

TOTAL: 14. Religión mixta: 2.

CONVERSA AMB SEBASTIA SERRA I

ANDREU MURILLO

SEBASTIA SERRA: Nasqué el 30 de març de 1950, a Son Ferriol, de família pagesa. Estudià Filosofia i Lletres. Es professor d'història als Instituts Joan Alcover i Antoni Maura i a la Facultat de Filosofia i Lletres de Ciutat. Es presenta com a candidat al Senat pel Partit Socialista de Mallorca i de les Illes (PSM - PSI).

ANDREU MURILLO: Nasqué a Maó l'any 1930, de família de menestrals i pagesos. Estudià Magisteri, que exercí a Girona i a Menorca. Més tard estudià Filosofia i Lletres a Ciutat, i s'especialitzà a la Universitat Central de Barcelona. Es presenta com a candidat nº 1 al Congrés de Diputats pel Partit Socialista de Menorca i de les Illes (PSM - PSI).

Per esser representants qualificats d'un partit nascut a les nostres illes, i per tant autonomista, creim interessant deixar sentir la seva veu a les pàgines de VORA MAR, ja que la TVE està reservada a altres opcions polítiques més centralistes o almanco d'àmbit més ample dins l'Estat espanyol.

-- ¿Què és es Partit Socialista de les Illes i quines diferències hi ha amb altres partits socialistes?

SEBASTIA SERRA: Es una alternativa nascuda a Mallorca l'any 75-76; a Mallorca i per Mallorca, en tant en quant no està subjecte a cap tipus d'obediència d'Estat, sinó que parteix d'una anàlisi de sa realitat mallorquina, amb una coordinació amb Menorca i altres grups socialistes d'altres nacionalitats de l'Estat espanyol, amb una teoria socialista-marxista no dogmàtica, on es poder estigui en es possible, sense una burocràcia estatal, i que intenta donar una alternativa d'una societat mallorquina més justa i pròspera. Volem un socialisme de riquesa, d'una major igualtat. Sa diferència fonamental és que partim de sa nostra realitat i no d'esquemes que mos enviïn des de defora i que noltros hàgim d'obeir. Es a dir: que noltros partim estrictament de Mallorca i per Mallorca.

ANDREU MURILLO: Es Partit Socialista de Menorca se va formar a base de sa fusió de dos moviments que havien sorgit paral·lelament (es Moviment Socialista de Menorca i es Moviment Federalista de Menorca). Defensem ses mateixes positures que es Partit Socialista de Mallorca. A un moment donat ha estat molt fàcil anar a una entesa d'acció conjunta. Alguns han defensat una fusió amb el PSOE, fins que fa pocs mesos es va anar a un congrés on es va decidir reforçar sa positura autòctona i nacionalista, a més de socialista, ja que una interpretació d'es marxisme mos ha duit an es nacionalisme. En lo administratiu es menorquins hem estat sempre una sucursal no ja de Madrid, sinó també de Mallorca. No es tracta de que trepitgem un mateix terreny amb el PSOE, sinó que hem pogut veure com tractaven es fet de sa nostra illa es nostros companys socialistes, que a s'hora de plantetjar un problema són més "espanyols" que res.

-- ¿Per què existeix una manca de nacionalisme a ses Illes? ¿Per què sa gent no vota partits que realment defensin ets interessos de Mallorca o Menorca en lloc de votar partits sucursalistes?

SERRA: Jo veig una sèrie de causes de molt enfora respecte a aquesta temàtica. Es sa primera vegada dins sa historia de ses Illes en què hi ha organitzacions polítiques autènticament nacionalistes, és a dir, que no tenen obediència a defora. Maldament a sa segona República hi hagués un parei d'intents, de fet no n'hi va haver cap de

concret de força autòctona. En segon lloc, aquí a ses illes, sobretot a Mallorca i Eivissa, hem de partir d'una idea: d'es duros que sa gent ha tengut a partir d'es "boom" turístic. Passam d'una societat on sa gent patia fam i havia d'emigrar, a una societat amb molta gent de fora i abocada a una societat de consum. Es cas menorquí és una mica diferent perquè hi ha un altre tipus d'indústria. Això fa que sobretot a Mallorca i Eivissa mos trobem amb una situació d'un vot tremendament conservador amb s'opció que li sembli que li pot conservar lo que ha conseguit.

Aleshores mos trobam amb una situació prou embuiada de falta de lluita de masses, de falta d'un autèntic sindicalisme de classe. Sa gent comença a tèmer-se'n de sa crisi estructural; per tant una opció nacionalista passa per esser de present i de futur. Per altra part mos trobam amb agressions d'es capital monopolista, de cada vegada més clarividents i que es partits de dreta i fins i tot el PSOE, es pot dir que de consens, més o manco afavoreixen. Mos trobam amb esperit de la OTAN: d'aquí a uns mesos probablement serà una realitat a ses illes que això seran unes bases de la OTAN, i si no ses bases nordamericanes, que p'es cas és lo mateix. Per tant començam a esser una terra que necessita unes forces d'autodefensa i que an es mateix temps per tirar endavant farà falta una gran dosi de realisme, però partint d'es nacionalisme. Però de totes maneres diria que es nacionalisme a ses illes ha avançat: a Mallorca i Menorca hi ha dues organitzacions; a Eivissa també hi ha organització, encara que sigui petita.

-- *¿Com s'explica que sa gran majoria de Mallorca votàs UCD? Tenint en compte ses actuacions d'UCD, ¿tu creus que a ses futures eleccions hi haurà una altra vegada una majoria de vots a favor d'UCD?*

SERRA: Jo diria que sí, però hem de tenir en compte una sèrie de factors. Un factor són aquests duros que sa gent té i que vol conservar. Segon, que es llocs de treball avui en dia són molt mals de conseguir: no hem d'oblidar que des del 76, 50.000 persones se'n van de Mallorca cap a sa península per falta de llocs de treball. Això afegit a una sèrie de gent aturada i an es gran desprestigi d'ets aturats en quant hi ha hagut tota una picaresca (cosa que s'ha de sanetjar, perquè no pot ser que hi hagi tot aquest embui que hi ha dins s'oficina d'"empleo"), aleshores tenim: uns duros per un costat, sa manca de llocs de treball per un altre i sa dificultat de conservar un lloc de treball, que fa que hi hagi una por estructural. Per altra part mos trobam amb s'"apisonadora" que significa sa televisió, sa ràdio i es diaris, tota una publicitat abocada a que surtin elegides opcions estatals, sigui UCD o sigui el PSOE; tot lo més se mos admet "Concurren^{cia} Democràtica" i es Partit Comunista; vui dir que entre 4 grans opcions se reparteixen tot es bacallà. I a Mallorca també hauríem d'analisar, posats ja a concrecions clares: emissors de ràdio i diaris a veure de qui són propietat, i trobarem que és sa dreta i tot lo més el PSOE, en darrera instància, es qui hi tenen accés.

MURILLO: Jo hi voldria afegir que sa burgesia, a ses nostres illes, ha hagut de mantenir sempre una lluita en contra d'es poder central. En canvi aquesta lluita no l'ha mantinguda mai des d'un punt de vista nacionalista. Aleshores han cregut sempre que s'única manera de poder-se fer amb es poder aquí ha estat a base d'entrar dins aquest joc estatal i tractar de poder manetjar es botons des de Madrid. En quant an ets obrers, en es cas de Menorca, que és lo que coneix millor, és una petita i mitjana indústria i per tant molt fràgil, una empresa artesanal en quant a sa relació entre es patró i s'obrer. Aleshores ha sortit sa idea de que si lluitava en contra de sa seva empresa s'arruinava a ell mateix, i s'ha tancat i ha cedit davant aquests esquemes.

-- *Entrant dins un altre camp, m'agradaria analisar es factors*

econòmics que predominen a Mallorca i a Menorca. Sabem que es turisme és molt important a Mallorca i que sa indústria té una importància a Menorca. Per tant, parlem primer d'aquest desenvolupament d'es sector terciari a Mallorca. Es turisme avui sabem que funciona més a nivell de multinacional que a nivell de relacions econòmiques amb s'estat espanyol. Es Partit Socialista de Mallorca, iquè proposa? ¿com quedaran aquests hotelers que han de llogar es seus hotels i pensions a "tour-operators" perquè no else queda més remei, i com quedaran aquests petits propietaris que tenen tendes, "souvenirs", "colmados", etc.? ¿Què és lo que se proposa per nivellar tot aquest caos existent avui a Mallorca?

SERRA: Noltros hem partit estratègicament de que es poder econòmic, social i polític estigui en mans d'es poble, de ses classes populars; i per classe popular definim aquest sector ampli que va des d'es treballador fins an es petit empresari, es petit botiguer, és a dir: tot aquest sector que és monopolista. Aleshores noltros cercam sa defensa d'aquest sector, que el consideram punta, i que només amb una representativitat socialista d'aquest tipus que parlam a la llargua poren sortir-hi guanyant, perquè veim que else van explotant a poc a poc.

-- ¿Qui són es qui els exploten? ¿Quins són es factors que actuen damunt aquests petits propietaris i sobretot damunt ets hotelers?

SERRA: Ses multinacionals, en primer lloc, i llavors uns mecanismes, com és es capitalisme a nivell d'Estat, que accionen damunt exactament lo mateix que ses multinacionals i que les representen, i un capitalisme local que compleix ses mateixes funcions. Posem es cas d'es mecanisme d'es crèdit: si es crèdit a nivell de Mallorca que pogués conseguir una Banca March o un Crèdit Balear fos un crèdit autòcton, aleshores no mos preocuparia massa es mecanisme multinacional, perquè es petit empresari mallorquí, menorquí o eivissenc podria demanar un crèdit aquí. Però resulta que es crèdit d'aquí està mediatitzat a un banc estatal (sigui es Banc Central, s'"Español de Crédito" o es que sigui) i a la vegada està dins uns mecanismes multinacionals. En conseqüència, mesures molt concretes per potenciar aquest sector, una és que amb una autonomia hi pugui haver una hisenda pròpia, a través de la qual se pugui controlar bastant més un "tour" operador. Segon: a través d'aquesta hisenda pròpia també s'afavoriria una nova reglamentació d'es crèdit insular. Aleshores noltros pensam que es crèdits i aquest mecanisme de control d'es "tour" operador és s'única manera de potenciar unes cooperatives o cadenes de petits hotels i empresaris modestes.

-- I a Menorca, ¿com funciona s'economia?

MURILLO: Més d'un 50 % de sa població activa treballa dins sa indústria. Es una indústria que té uns productes petits, com són sa bisuteria i es calçat. Són dues produccions que tenen sa importància d'es seu poc volum i es seu valor, lo qual disminueix ses despeses de transport. Una cosa molt important és s'especialisació, que fa que es vagin creant nous models i fins nous tipus de producció. Per altra banda s'obrer menorquí no ha volgut esser un esclau ni d'un horari estrany ni d'una temporada, com a s'hostaleria, ja que a Menorca n'hi ha molt poca. Ara bé: s'augment de ses sucursals de sa banca estatal a Menorca, demostra que també sa força de treball d'es menorquins se'n va molt cap a fora.

SERRA: Es un d'es temes, es de s'estalviar, que crec que hem de tenir més en compte. Ses illes és una de ses zones de s'Estat espanyol en què més s'ha estalviat es darrers deu anys i on manco s'ha in

vertit lo que s'ha estalviat. Es a dir: no només lo que pagam d'imposts, aquests millons que pagam de més de lo que s'estat inverteix, sinó lo que a través de sa banca fuig i no torna esser invertit. Fixem-mos que és es lloc on hi ha un índex d'inversió superior de creació de sucursals bancàries. Ara bé: dins aquesta anàlisi que *afeim*, globalitzant, hi ha un punt que no l'hem tractat, i és sa manca d'estructures culturals que existeix a ses illes. Precisament un d'es factors perque hi hagi organitzacions polítiques amb una teoria i una pràctica coherents, no hem d'oblidar que a nivell universal hi ha d'haver tota una teoria, uns debats i una serietat i un rigor cultural. Aquí, sa manca d'Universitat i d'organitzacions culturals (llevat d'alguns intents que realment no han estat lo populars que haurien d'haver estat) resulta que és una de ses "pegues" més grosses a s'hora de que un debat pugui esser assumit.

MURILLO: I se resol aquesta manca amb una sèrie de *xovinismes* (com lo de "catalanisme", etc.) que no tenen res a veure amb un intent seriós de coordinació. Sa cultura hauria d'esser una altra cosa molt diferent, començant per intentar defensar una cultura autòctona.

-- Una de ses coses que voldria plantetjar és aquesta: Mallorca ha donat duros a s'Estat espanyol durant es temps d'es "boom" turístic, i de tot això lo únic que pràcticament hem recollit sembla esser que una sèrie de gent que ha tengut duros ha pogut estudiar una carrera universitària. Ara bé, moltes d'aquestes carreres són tècniques: químics, físics, enginyers, etc. Avui aquests tècnics no serveixen per Mallorca, perque no hi ha una infraestructura a nivells secundaris ni primaris per porer exercir sa seva professió. Avui mos trobam que aquests tècnics, per manca de treball a Mallorca, han d'emigrar a sa península. Jo an aquest cas el veig un d'es problemes fonamentals, a nivells culturals, a resoldre. ¿Què pensau voltros?

SERRA: Lo primer que noltros pensam, molt concretament a Mallorca, és descanonisar i racionalisar es sector terciari o de serveis. Pensaríem en una preservació total i absoluta de ses zones que ecològicament no estan destrossades...

-- Però ¿no creus que això ho duu sa mateixa economia en si, és a dir que difícilment se pot créixer més i construir més hotels d'es que hi ha?

SERRA: Amb això no hi estic d'acord, perque si mos fixam en sos plans que hi ha a Sa Dragonera o a sa part de Pollença-Alcúdia o Es Trenc de Campos, encara porem observar com es volen fer unes 20.000 places hoteleres més.

-- ¿Tu creus que hi ha gent interessada en que encara se cresqui més en aquest sector?

SERRA: Sí, perque ten en compte que estam en uns mecanismes multinacionals. De mallorquins no, en tant en quant, si se creix més, s'illa estarà feta un desastre i no vendrà ningú de fora i se n'aniran a una altra part. Però mos trobam amb una qüestió: que si es mateixos que controlen ses multinacionals d'es "tour" operadors tenen interessos en una sèrie de construccions, aleshores aquests sí que porren fer venir aquest turisme. Per altra part jo recordaria una miqueta sa polèmica damunt s'autopista Palma-Inca-Alcúdia. Un turisme seleccionat, amb s'albufera de Muro i d'Alcúdia, Es Trenc de Campos a s'altra part i Sa Dragonera justament a sa part contrària, jo an això li veig una coherència a un plaç de deu o dotze anys.

-- ¿Vols dir que, malgrat es Govern democràtic se permetrà a ses multinacionals que seguesquin actuant com fins ara, és a dir, un lliure negoci?

SERRA: Jo crec que és un d'es pactes secrets que UCD, a través d'es Consell d'Europa i d'es Mercat Comú, pretén mantenir. Per altra part lo que estic dient crec que és comú també a Menorca i Formentera.

MURILLO: A Menorca, un creixement hotelier encara seria favorable i necessari, perquè seria una compensació d'es dèficits que hi pugui haver d'ets altres sectors. Però hem de tenir en compte que un hotel és un medi de producció: un cop construït continua donant uns profits, una opció a una mà d'obra, etc. Ara bé: una urbanisació (i sa preferència d'es menorquins és cap a vendre ses terres per urbanisar) només dóna feina es temps que dura sa seva construcció. Per tant crec que un creixement de s'hostaleria seria possible i beneficiós a Menorca, però es tipus d'urbanisació turística és un atràs, perquè no sols no dóna rendiment a llarg plaç sinó que endemés destrossa es paisatge.

-- *Tornant an es problema de ses multinacionals, ide quina manera operen aquí?*

SERRA: A Mallorca una de ses coses més importants, i fins que es mallorquí no en prengui consciència hi ha molt poc que fer, és s'"homo de paia": tècnics mallorquins o de sa península que han vingut a Mallorca, que representen una multinacional i que segons com convenguin són ells es qui figuren com a accionistes quan realment és sa multinacional sa que actúa. Això és es problema: aquests "homos de paia" que aturen que hagi de pagar uns impostos i que la fan incontrollable completament. En aquests moments, amb uns mecanismes d'una democràcia i una autonomia que arribi an es criteri d'una hisenda pròpia, d'un control turístic, és s'única manera de començar a aclarir-ho.

-- *¿I com se'n pot donar compte s'hotelier de que per defensar es seus interessos ha de combatre sa multinacional?*

MURILLO: No pot. A més, hi ha una cosa fonamental: que estam dins un mode de producció que fomenta sa competència, i quan un individu està involucrat dins un món de competències no s'aturarà, sinó que anirà a superar es seu "handicap". Això és una de ses coses pitjors que tenim, i aquí no hi ha solució.

SERRA: Es molt important es fet de que sa immensa majoria d'aquest petit empresari mallorquí no s'ha acostat an es socialisme, ni es socialisme ha fet uns esforços clars per fer-lo acostar cap a ell. En aquest moment aquest petit empresari, desgraciadament, i anant en contra d'es seus interessos, està jugant amb es partits de ses multinacionals, d'es gran capitalisme.

MURILLO: I així creu que conseguirà entrar dins aquests mecanismes i resoldre es seus problemes.

-- *Es problema és treure es cap de s'aigo, en definitiva. ¿I qui nes són ses maneres perquè aquest petit empresari entengui que votant es partit que vota, actualment a Mallorca o a ses altres illes, lo únic que fa és tirar-se terra damunt?*

SERRA: S'han de veure en primer lloc ses agressions que li estan caiguent a damunt; perquè en aquests moments no se pot acusar ni an es Sindicats obrers ni a ses forces d'esquerra d'es desgavell que hi pugui haver en aquest sector. S'ha d'acusar única i estrictament a sa dreta, com és UCD, que és es franquisme renovat o com li volguem dir.

-- *¿I quins són es mecanismes que utilitza UCD, per exemple, per dur-se'n aquests vots que en definitiva no són seus?*

MURILLO: No necessita emprar-ne cap, de mecanisme. Sa tendència normal de tot individu és cap a s'aburguesament: creu que quan serà com aquells que comanden, ell aleshores solucionarà es seus problemes. Sa mateixa alternativa de poder que ofereix el PSOE no és ni més ni manco que un intent de dur-se'n darrere d'ell un sector que aniria darrere de UCD. Al cap i a la fi ofereix lo mateix que UCD.

SERRA: Jo crec que també hem d'insistir en es fet de que UCD davant ses eleccions del 79 ha estret molt tots es ressorts de què disposa. M'explicaré: A Mallorca presenta com a cap de llista un ministre d'Educació que precisament és es senyor que més defensa s'ensenyança privada d'es darrers 15 anys, a nivell d'Estat espanyol, d'es ministres que hi ha hagut d'Educació. No és casualitat que el presenti a ses Balears, que en termes generals és sa província amb més centres privats d'ensenyança. Segona qüestió que crec s'ha de tenir en compte és que UCD aquí a Mallorca també controla mecanismes de crèdit, maldament no ho faci com a partit. En tercer lloc, davant ses eleccions municipals, crec que no és sa primera vegada que hem sentit dir que UCD ha dit que s'Ajuntament que no surti d'UCD difícilment conseguirà un pressupost acceptable per poder fer coses. Aleshores vui dir que mos trobam davant un mecanisme, més que caciquil, jo diria que de pressió i d'emprar tots es ressorts de què se disposa.

-- *¿Com veis voltros sa pròxima campanya electoral?*

SERRA: Sa nostra campanya va bastant centrada en analitzar quina defensa de ses nostres illes han mantingut es nostros diputats i senadors, hagin estat d'UCD o hagin estat del PSOE. Noltros hem comptabilisat molt poques intervencions a Madrid d'es nostros representants, tan poques que crec que realment són inexistents en quant a co ses concretes de ses illes. Aleshores, noltros entenem que un diputat o un senador ha d'esser un home que defensi lo concret, noltros no anam a formar govern a Madrid, no presentam cap ministre com a cap de llista, sinó que anam a defensar coses concretes d'es poble d'aquí. Creim que per exemple es fet de presentar un ministre foraster com a cap de llista és un d'es mecanismes que seran atacats, i serà una de ses coses que ajudaran a despertar una mica més sa consciència d'es nostros poble.

-- *Passen a ses eleccions municipals. ¿Com se plantetgen a Mallorca i a Menorca?*

MURILLO: Es Partit Socialista de Menorca se plantetja ses municipals amb moltes diferències segons es municipis. Hi ha municipis en què se veu clarament que hi haurà una entesa amb tota l'esquerra. Ara bé: que surti o no un Ajuntament d'esquerra, això ja és molt elàstic. Hi ha 7 municipis: Maó, que té 22.000 habitants; Ciutadella que en té 17.000; Alaior que en té prop de 6.000; i ets altres que en tenen dos o tres mil. Es casos que afecten més són es tres grans municipis de Maó, Ciutadella i Alaior. En quant an es Consell Insular de Menorca, d'es 12 individus que s'han d'elegir, com a mínim 6 seran d'UCD; ets altres partits, si anessin junts, crec que podrien conseguir es mateix nombre que hauran de conseguir per separat. En aquest cas, en segon lloc hi hauria el PSOE, en tercer lloc es Partit Socialista de Menorca i en darrer lloc tal vegada es PC. Es Partit Socialista de Menorca crec que pot conseguir ben bé 2 consellers. Ara bé, tenguem en compte que allà no té militància: sempre tornam altra vegada a sa influència d'es medis de comunicació, que presenta el PSOE com aquesta alternativa d'esquerres. Sa gent s'ha arribat a fer un esquema mental de que només hi ha dos grans partits, que són UCD i el PSOE. M'atenc an es resultats d'es 15 de juny. Si hi ha modificacions seran en favor del PSOE i d'UCD: certa gent que va votar UCD per por de destacar se com esquerrà, ara votarà el PSOE; i gent que va votar AP pensant

que votaven dretes, s'han donat compte de que UCD també és dreta. Hi haurà uns corriments d'escales dels quals en sortiran beneficiats el PSOE i UCD. Però això no vol dir que es Partit Socialista de Menorca perdi molt, tampoc.

SERRA: En quant a Mallorca, jo diria que ses municipals se plantetgen molt malament. Tenim es cas de que el PSOE i es PC pensen que han d'anar totsols a tots es llocs on puguin. Això fa que mos trobem amb pobles on hi haurà tres candidatures d'esquerra, si no n'hi ha quatre. Aleshores sa dreta només en tendrà una i màxim dues. En conseqüència, tot això fa que sa dreta guanyi. S'única qüestió que a Mallorca pot donar un canvi, i que per això hi ha massa poc temps, i endemés s'haurien d'haver fet primer ses municipals i després ses legislatives, és lo que en deim candidatures independents, on hi ha gent que a través d'associacions culturals o cíviques, d'algun sindicat, petits empresaris, etc., formen una amalgama de candidatures conjuntes, independents, que poren donar una batalla bastant sèria tant a sa UCD com an el PSOE. Ara bé: perque això sigui una realitat, falta un mes o dos de temps per porer anar fent un poc més de feina, i sobretot que s'haguessin fet ses municipals abans de ses legislatives.

-- I es Partit Socialista de Mallorca iquè creus que farà a ses municipals?

SERRA: Es PSM a ses municipals ha trebaiat molt en favor de candidatures independents; a part, també se presenta com a partit a alguns pobles. Jo pens que a través d'aquestes eleccions el PSM entrarà una sèrie de gent dins ets Ajuntaments. I an es mateix temps jo confii que, malgrat que en es Consell Insular es sistema de comptar es vots no sigui excessivament correcte i que es partits judicials tampoc siguin una cosa coherent amb sa realitat de Mallorca, jo crec que també n'hi col.locarem alguns.

-- Moltes gràcies... i qui té arpes que les tregui!

BOTIFOC

POEMA

*Les herbes fresques del dijuni
ompliren la buidor del llac
arrodonit*

*i amagat rera els lledoners
de negre fruit mengivol.*

*Fou aleshores quan l'alba
ens va veure pasturar sense destí
entre els puigs emergits de la fosca
solament momentàniament.*

*I Osiris recomença el seu imperi
on no es permet la hipocresia,
les fades, els licantrops i les bruixes s'amaguen
amb els esperits i les rates pinyades.*

*La verdor de l'esperança i l'espessura,
el trist encant d'un passeig a l'atzar
amb el so de fons dels ocells
i els crits de l'al.lotea
encalçant un colomet ferit...*

J. N.

COMISSIÓ DE DEFENSA DE SA DRAGONERA

DECLARACIÓ DE PRINCIPIS

Les entitats civiques, partits polítics, institucions i persones independents, sotassignats, davant el perill imminent que les autoritats, amb un menyspreu evident de l'opinió pública, remoguin els darrers obstacles que impedeixen la urbanització de l'illa Dragonera, volem manifestar:

1. Sa Dragonera representa per a nosaltres un símbol de la naturalesa intacta que voldríem mantenir per a tots aquells llocs d'interés singular, especialment quan ja n'hi ha tants que han estat destruïts, en nom d'un creixement turístic desordenat que ja ha demostrat no ésser viable per a mantenir el benestar del nostre poble.

2. El valor de Sa Dragonera del punt de vista natural és indiscutible, tant per l'interés del seu ecosistema, exemple típic de la vegetació de les zones àrides del Mediterrani Occidental, com per les colònies d'auells que hi nidifiquen, entre les quals destaca la principal colònia de falcons marins d'Espanya, com també per la bellesa del seu paisatge, amb els seus espadats de silueta inconfusible i la seva forma allargada prolongació de la Serra Nord de Mallorca, tancant la Badia de Sant Telm. Per tots aquests valors, reivindicam Sa Dragonera per a tot el poble de Mallorca, que haurà de decidir democràticament l'ús que en podria fer, compatible sempre amb la conservació del seu estat natural.

3. En quant al procés, no ben aclarit, que de la seva inclusió inicial en el Decret de Protecció de la Serra Nord de Mallorca va dur a l'aprovació d'una àrea turística a Sa Dragonera, exigim una vegada més que es revisi tot l'expedient, tant del procés d'elaboració del Pla Provincial com el del Pla General d'Andratx, en tot quant faci referència a Sa Dragonera.

4. D'altra banda, no podem oblidar que la lluita per la conservació de Sa Dragonera no és més que un cas particular de la problemàtica més general que planteja la defensa de tots els nostres espais naturals d'interés singular, alguns molt amenaçats per una especulació que no té en compte els interessos a llarg terme del nostre poble. Volem recordar aquí especialment s'Albufereta de Pollença, s'Albufera d'Alcúdia, es Salobrar de Campos i sa Cala Mondragó a Mallorca; s'Albufera d'es Grau i sa Cala Macarella a Menorca, s'illa de Tagomago i ses Salines d'Eivissa i Formentera. Feim una crida a tot el poble de les Illes perquè prengui consciència de la necessitat de defensar aquests espais amenaçats, si volem assegurar el futur.

5. Es precís i inajornable fer un pla de conjunt on es defineixin tots els espais que s'han de protegir integralment i on s'estableixi també un nivell acceptable de respecte per a tot el nostre territori. A la vegada reivindicam també el dret d'intervenció en l'elaboració i discussió del pla, que assisteix a totes les entitats interessades.

6. Mentre no estigui aprovat aquest pla, i tenint en compte l'enorme quantitat existent de sòl parcialment urbanitzat, exigim la paralització de qualsevol projecte que signifiqui la modificació de terrenys no alterats encara.

7. En el cas concret de Sa Dragonera, demanam solemnement al Consell General Interinsular que reconsideri la seva postura i la manifesti públicament, i a les autoritats competents, que usin dels seus recursos legals, que sense cap dubte tenen al seu abast, per aturar definitivament els projectes d'aquesta urbanització.

8. Feim igualment una crida a tots els grups parlamentaris democràtics, perquè donin suport a les interlacions parlamentàries que sobre aquest tema es puguin produir.

Ciutat de Mallorca, 20 de desembre de 1978

Comissió de Defensa de Sa Dragonera

LA MURADA D'ÀNDRATX AL SEGLE XVI (II)

Són les incursions de pirates i moros de finals del segle XIV que congriaran el desig popular de cloure la vila. La documentació escrita sobre aquesta problemàtica no comença fins al segle XV (1).

Al passat número de setembre oferíem la transcripció d'una carta reial feliçment conservada a un arxiu privat andritxol. Una còpia d'aquesta carta es troba a l'Arxiu de la Corona d'Aragó de Barcelona, a la secció de Cancelleria. Suara hem localitzat un document anterior datat el 16 de juliol de 1519 a l'Arxiu del Regne de Mallorca sobre una petició que adreçaren els jurats del Regne al Senyor Rei exposant-li la situació estratègica de la zona. Es un escrit on es resumeix en poques i bones paraules la situació d'indefensió de la terra i el paper geopolític de la comarca que "és la clau de tot aquest Regne".

Seguidament oferim una transcripció parcial de dit document:

"En un cap de aquesta illa de Mallorca de V. Cathòlica Magestat és una població de circha cent cases que's diu de Andraig distant de la Ciutat per tres leguas y per haver hi molt bon port y aygua prop de les marines les fustes de inimichs turchs y moros vénen en dit loch moltes voltes y fan alguns damnatges y per la defensió que per los poblats en dit loch feta se pot dir es deffensada tota aquesta ylla per quant no és loch nigu per lo qual més facilment se puga haver netrada en questa illa y pendre aquella o damnificar los habitants que per lo dit loch en manera que encar es la clau de tot aquest Regne y are novament onze fustes de turchs e moros los quals eren stades en aquezes parts de Catalunya foren an dit loch y lesaren molta gent en terra per los dits pobladors essent molt poch e no podent resistir als turchs e moros hagueren de fugir y per los inimichs foren preses les cases e robades e destruydes y és estat miracle que nos sia seguit lo que han fet en Vilasecha y per esta causa la major part dels qui en dit loch habitaven se són partits... de dit loch lo qual sta vuy en grandissim perill ... per poques fustes de inimichs que hi fossen lo perdrien y de aquí porien perdre aquesta illa o donar dans als pobladors y habitants..." (2)

Els jurats esperen que el rei després de considerar la seva exposició proveirà sobre la defensa de la terra.

L'any següent, 1520, els andritxols no entregaren res en concepte de delmes a la Procuració Reial sobre l'hortalissa, els blats, el vi, i l'oli, "per quant Sa Majestat ne ha feta gracia als jurats de dita parròchia per subvenció de fer murada en dita parròchia per a temps de sinch anys y aquests és lo primer" (3).

Ramon Rosselló

Jaume Bover

(1) Vg. Ramon Rosselló i Jaume Bover: Història d'Andratx. Segle XV, en preparació.

(2) ARM LM 689 f. 37.

(3) ARM RF 3074 f. 32 v.

"¿DONDE VAS, SEÑOR CAVERO...?"

*(Romanç bilingüe amb acompanyament
de castanyetes electorals)*

-- ¿Dónde vas, señor Caveró,
dónde vas, triste de tí?

-- Voy en busca de los votos
del centrista mallorquín.

-- ¿Què esperau, senyor Caveró,
d'aquest poble reprimit?

-- Que renieguen de los suyos
y que me voten a mí.

-- ¿Què hi cercau devers ses Illes,
si no hi estau establít?

-- Tengo aquí muchos amigos:
Durán, Miranda, Albertí...

-- ¿Què fareu, senyor ministre,
quan vos hagin elegit?

-- Volveré en el primer vuelo
a mis lares de Madriz.

-- ¿Què voleu: es bé d'es poble
o interessos d'es partit?

-- Un escaño en el Congreso
porque Suárez me lo diz.

-- ¿Què oferiu als qui vos donin
aquests vòts tan decisius?

-- Las promesas de un ministro
que está a punto de salir.

-- ¿Què direu quan vos demanin
autonomia es d'aquí?

-- Hincharé mis dos mofletes
hasta hartarme de reír.

-- ¿Què fareu per ses escoles
i sa llengua del país?

-- Por favor, hable en cristiano,
pues no entiendo el mallorquín.

Es jai de sa Barraqueta

Mallorca, febrer de 1979.

Calvià

i la comarca de Ponent

1507

26 febrer.- El rei confirma i reconeix el feu o baronia que el bisbe de Barcelona té sobre Mallorca.

(ACA Reg. 3626 fs 73, 76 i 201)

1512

-- La Procuració Reial rep una lliura i 10 sous de composició de Francesc Tomàs i Rafel Tomàs d'Andratx, "*delats (1) de un investiment fet a les persones den Lluç Marsà e Bernat Nadal e altres*". Més sis lliures i 8 sous de Bernat Barceló i Bonanat Jordà "*delats de cert en vestiment e nafres fetes en la persona den Miquel Veny*". Més 2 lliures i 8 sous de Pere Vic, Pere Sala i Bartomeu Colomar "*delats de un investiment havien fet en les persones de Matheu Pieres e altres*".

(ARM RP 3066 fs. 52v, 54 i 54v)

1514

-- La Procuració Reial rep 8 lliures de composició de Perico Palmer de la vila d'Andratx "*delat de certs delictes*", pels quals és estat condemnat pel jutge del Parlatge amb 10 ducats d'or.

(ARM RP 3068 f. 41 v.)

1517

-- La Procuració Reial rep 7 lliures de Mateu Coves d'Andratx, acusat de certs actes.

(ARM RP 3071 f. 47)

1520

-- Aquest any la Procuració Reial no va rebre res dels delmes de l'hortalissa, blats, vi i oli d'Andratx "*per quant Sa Majestat ne ha feta gràcia als jurats de dita parròchia per subvenció de fer murada en dita parròchia, per a temps de sinch anys y aquest és lo primer*".

(ARM RP 3074, f. 32 v.)

(1) Delat: Acusat; persona a qui s'atribueix un crim o delicte.

1531

-- La Procuració Reial rep 5 lliures de Joan Mieres d'Andratx que havia estat composat pel jutge del Pariatge. Més 50 lliures de Perico Palmer "*per cert crim perpetrat en la persona de un esclau de Mn. Arnau Puigdorfila*". Més 5 lliures de Jaumico Palmer "*per cert crim per ell perpetrat*".

(ARM RP 3082 f. 46)

1544

10 octubre.- Els jurats del Regne procedeixen a fer elecció dels pegelladors de la part forana. D'Andratx surt elegit Guillem Pujol, escrivà. En els llocs de Calvià i Marratxí, atès no haver-hi població unida, fou determinat no fer elecció de pegellador, sinó que sien obligats a venir a Ciutat i presentin les pells al pegellador de Ciutat.

(ARM EU f. 339 v.)

1578

22 agost.- Bartomeu Pujol en nom dels jurats i universitat d'Andratx confessa deure als jurats del Regne 125 lliures, 3 sous i 1 diner pel valor de 30 arcabussos. Li ha lliurat un mestre de Ciutat que tenia per adobar-los.

(ARM EU 47, f. 638 v.)

19 agost.- El Consell d'Andratx, a on hi assistí també el batle Joan Benet, determinà donar poder a Bartomeu Pujol, un dels jurats, de comprar o prendre prestats dels jurats de Ciutat 30 arcabussos.

(ARM EU f. 639)

1589

29 gener.- Per defunció de Gabriel Berga, jutge del Pariatge, el rei nomena Gaspar Lluís Morlà amb el salari acostumat.

(ACA Reg. 4370 f. 91)

1591, ANY DE FAM. A causa de la gran fam i esterilitat de la terra es feu un escrutini general a totes les viles *"dels forments, ordis i civades se són trobats en lo Regne de Mallorca"*.

	Persones	Forment	Xeixà	Ordis	Mestalls	
Andratx	922	348q 1b 1a	20q	138q 2b 4a	23q 5b 4a	(2)
Calvià	490	577q 4b 2a	27q 3b	173q 2b 3a	61q 5b 4a	
Puigpuny.i	498	321q 4b	24q	98q 2b 3a	63q 2b	
Estellencs						
Marratxí	261	31q 1b 3a	10q	172q 3b	2q	
	Farines	Civades	Llegums	Garroves	Figues	
Andratx	16q 1b 3a	67q 3b	15q 5b 4a	1067 qui.	1 qui. 3 ar.	
Calvià	20q 2b	164q 2b	9q 5b 1a	1234 qui.	----	
Puigpuny.i	10q 3b 3a	----	11q 2b	493 qui.	----	
Estellencs						
Marratxí	4q 3b	133q	6q	1103 qui.	14 qui.	

(ARM AH 1385)

(2) q: quarteres; b: barcelles; a: almuds; qui.: quintars; ar.: arroves

" V O R A M A R " : Bolletí informatiu del Club Artístic -
Deportiu (CADE) de Peguera (Mallorca)

Nº 63 - 64. Gener - febrer 1979.

Director: Pere Orpí Ferrer.

Depòsit Legal: P. M. 450 - 1974.

Edició realitzada a l'Associació de Veïns de Peguera.

I N D E X :

Pàg.

Primera pàgina	1
Peguera ayer y hoy	2
Balance "VORA MAR" 1978	3
"EL BUF", revista escolar de Calvià	4
Candidaturas de las Islas para el Congreso y el Senado	5
¿Es això autonomia?	7
VIII Trobada de Premsa Forana	7
La destrucció del medi ambient a Mallorca (I)	8
Archivo Parroquial: Movimiento demográfico 1978	11
Conversa amb Sebastià Serra i Andreu Murillo	12
Poesia	18
Comissió de Defensa de Sa Dragonera: Declaració de principis	19
La murada d'Andratx al segle XVI (2)	20
¿Dónde vas, señor Caverro...?	21
Calvià i la comarca de Ponent	22
Index	24

COL.LABOREN EN AQUEST NUMERO:

Jaume Bover

Pere Orpí

Adolf Colomar

Climent Picornell

Lleonard Muntaner

Ramon Rosselló

Josep Noguerol

PROTECTORS DE "VORA MAR":

HOTEL VILLAMIL

HOTEL BELLA COLINA

MINI-GOLF PEGUERA

BARTOMEU GAYA

FAMILIA JORDANA

APARTAMENTS ARIANY

HOTEL CALA FORNELLS

ESTANC Nº 1

HOSTAL FLOR LOS ALMENDROS

BANC DE CREDIT BALEAR

PANADERIA COLOMAR

HOTEL VILLA REAL (Camp de Mar)

CAIXA D'ESTALVIS

PERLAS MAJORICA (Peguera)

HOSTAL PORCEL

NICOLAU MORELL COTONER

SUPERMERCAT OASIS

MELCION BOSCH HOMAR

ULTRAMARINOS LOBA

HOSTAL EUCALIPTO

SEBASTIA TORRENS ESTEVE

HOTEL NILO

JOAN SALOM SIMO

HOTEL SUNNA

JOAN ESTEVA MIR

Domicili Social del CADE: Carretera d'Andratx s/n PEGUERA (Mallorca)

NOTA: Els articles apareguts en aquest número, expressen únicament
l'opinió dels seus autors.

PORTADA: Original d'En Lleonard Muntaner.